

LIETUVOS RESPUBLIKOS
ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTERIJA
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

DAILIŲJŲ TEKSTILĖS DIRBINIŲ GAMINTOJO RENGIMO STANDARTAS

Profesinio išsilavinimo lygis – trečiasis

Vilnius, 2008

Parengta Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos lėšomis,
įgyvendinant projektą Nr. BPD2004-ESF-2.4.0-01-04/0156
„Nacionalinės profesinio rengimo standartų sistemos plėtra“

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo
ministro ir Lietuvos Respublikos socialinės
apsaugos ir darbo ministro 2007 m. spalio 8
d. įsakymu Nr. ISAK-1970/A1-279

DAILIŲJŲ TEKSTILĖS DIRBINIŲ GAMINTOJO RENGIMO STANDARTAS

I. PROFESINIO RENGIMO STANDARTO REKVIZITAI

1. Profesinio išsilavinimo lygis – trečiasis.
2. Valstybinis kodas – S321505.
3. Suteikiama kvalifikacija – dailiųjų tekstilės dirbinių gamintojas.
4. Bazinis išsilavinimas – pagrindinis.

II. PROFESINIO RENGIMO STANDARTO TURINYS

5. Trumpas profesinės veiklos aprašymas:

5.1. Dailiųjų tekstilės dirbinių gamintojo rengimo standartas (toliau – Standartas) parengtas atsižvelgus į darbo rinkos pokyčius, Standarto rengimo darbo grupės atliktus kvalifikacijų tyrimo rezultatus ir remiantis kitų šalių patirtimi. Standartas – pagrindas trečiojo profesinio išsilavinimo lygio mokymo programai rengti.

5.2. Asmuo, baigęs Standarto reglamentuojamą dailiųjų tekstilės dirbinių gamintojo mokymo programą, įgyja profesinių kompetencijų šiose veiklos srityse: tekstilės medžiagų parinkimas; dirbinių iš tekstilės medžiagų gamyba; dailiųjų tekstilės dirbinių teikimas klientams.

5.3. Dailiųjų tekstilės dirbinių gamintojas dirba savarankiškai individualiose įmonėse ar kolektyviai įvairiose siuvimo ar suvenyrų gamybos įmonėse. Sukurtus gaminius individualiai dirbantis specialistas galės parduoti mugėse, tautodailės ir dailės salonuose.

5.4. Dailiųjų tekstilės dirbinių gamintojas komponuoja nesudėtingus meno dirbinius, tinkamai parenka medžiagas, saugiai dirba su įrenginiais, vadovaudamasis saugaus darbo ir higienos reikalavimais. Jis žino siuvimo pagrindus, siuvinėja rankomis, audžia rankinėmis audimo staklėmis, išmano ir taiko mezgimo bei pinikų techniką, naudoja batikos atlikimo būdus, velia smulkius gaminius, siuva dirbinius iš tekstilės, taiko informacines technologijas komponuodamas dailiuosius tekstilės dirbinius ir pristatydamas projektus, vertina pagaminto dirbinio kokybę, eksponuoja savo dirbinius parodose ir mugėse, apskaičiuoja dirbinio vertę ir savikainą, kuria verslo planą.

5.5. Dailiųjų tekstilės dirbinių gamintojui svarbios šios asmeninės savybės: kūrybiškumas, kruopštumas, susitelkimas, savarankiškumas, atsakingumas, gera rankų judesių koordinacija.

6. Dailiųjų tekstilės dirbinių gamintojo tikslas – gaminti dailiuosius tekstilės dirbinius.

7. Dailiųjų tekstilės dirbinių gamintojo veiklos sritys, kompetencijos pateikiamos Standarto 1 priede.

8. Dailiųjų tekstilės dirbinių gamintojo kompetencijų ribos, mokymo tikslai, kompetencijų vertinimas pateikiami Standarto 2 priede.

9. Dailiųjų tekstilės dirbinių gamintojui reikalingi šie bendrieji gebėjimai:

- 9.1. asmeninis tobulėjimas;
- 9.2. tikslumas;
- 9.3. problemų sprendimas;
- 9.4. kompiuterinis raštingumas.

10. Baigiamasis kvalifikacijos vertinimas:

10.1. Dailiųjų tekstilės dirbinių gamintojo kvalifikacija suteikiama mokiniui, baigusiam visą mokymo programą, įgijusiam Standarte apibrėžtas kompetencijas ir gavusiam teigiamą baigiamąjį kvalifikacijos įvertinimą.

10.2. Vadovaujantis Standarte įvardytais kompetencijų vertinimo kriterijais tikrinamos ir įvertinamos:

10.2.1. mokymo procese – visos Standarte apibrėžtos kompetencijos;

10.2.2. baigiamojo kvalifikacijos vertinimo metu – pasirinktos kompetencijos.

10.3. Baigiamojo kvalifikacijos vertinimo organizavimą ir vykdymą, dokumentų išdavimą reglamentuoja Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija.

**DAILIŪJŲ TEKSTILĖS DIRBINIŲ GAMINTOJO VEIKLOS SRITYS IR
KOMPETENCIJOS**

Veiklos sritys	Kompetencijos
1. Tekstilės medžiagų parinkimas	1.1. Vertinti tekstilės medžiagų kokybę 1.2. Parinkti tekstilės medžiagas numatytam dirbiniui 1.3. Dažyti siūlus ir pluoštus
2. Dirbinių iš tekstilės medžiagų gamyba	2.1. Komponuoti meninius dirbinius 2.2. Siūti nesudėtingus dirbinius iš tekstilės 2.3. Austi rankinėmis audimo staklėmis 2.4. Siuvinėti nesudėtingus dirbinius 2.5. Megzti virbalais ir vašeliu 2.6. Gaminti tekstilės dirbinius rišimo būdu (pinikai) 2.7. Velti nesudėtingus dirbinius 2.8. Dažyti audinius batikos technika
3. Dailiųjų tekstilės dirbinių teikimas klientams	3.1. Ruošti dirbinius parduoti 3.2. Eksponuoti dirbinius 3.3. Apskaičiuoti dirbinio vertę ir savikainą

Dailiųjų tekstilės dirbinių gamintojo rengimo standarto
2 priedas

DAILIŲJŲ TEKSTILĖS DIRBINIŲ GAMINTOJO KOMPETENCIJŲ RIBOS, MOKYMO TIKSLAI IR KOMPETENCIJŲ VERTINIMAS

Veiklos sritys	Kompetencijų apibūdinimas		Mokymo tikslai	Kompetencijų vertinimas
	kompetencijos	kompetencijų ribos		
1. Tekstilės medžiagų parinkimas	1.1. Vertinti tekstilės medžiagų kokybę	<p>Tekstilės medžiagų klasifikacija: pluoštai, siūlai, audiniai, trikotažas, neaustinės medžiagos.</p> <p>Jų sandara ir savybės.</p> <p>Tekstilės medžiagų kokybės vertinimas.</p> <p>Tekstilės medžiagų savybių kitimas: matmenų kitimas, dėvėjimasis.</p>	1.1.1. Žinoti pagrindines tekstilės medžiagų rūšis, sandarą	<p>Išvardytos tekstilės medžiagų rūšys.</p> <p>Pluoštai surūšiuoti pagal kilmę.</p> <p>Nustatyta tekstilės medžiagos struktūra, žaliava.</p> <p>Apibūdintos medžiagų savybės: tankis, storis, pynimas, ilgis, plotis ir kitos.</p> <p>Paaiškintas tekstilės medžiagų vertinimo procesas.</p> <p>Paaiškinta tekstilės medžiagų sąveika su vandeniu, temperatūra.</p> <p>Išvardytos tekstilės medžiagų mechaninės, šiluminės, optinės, dielektrinės ir akustinės savybės.</p>
			1.1.2. Skirti natūralius ir cheminius pluoštus, žinoti jų savybes	
1.1.3. Žinoti siūlų sandarą				
1.1.4. Atpažinti audinio, trikotažo, neaustinės medžiagos struktūrą, nustatyti žaliavą				
1.1.5. Žinoti pagrindines tekstilės medžiagų savybes				
1.1.6. Suprasti apie tekstilės medžiagų kokybės vertinimą				
1.1.7. Žinoti, kaip dėvint kinta tekstilės medžiagų kokybė				
	1.2. Parinkti tekstilės	Tekstilės medžiagų	1.2.1. Klasifikuoti tekstilės	Išvardytos ir

	medžiagas numatytam dirbiniui	parinkimas pagal dirbinio funkcionalumą, spalvinių sprendimą, faktūrą. Priedų, pagalbinių medžiagų derinimas su tekstilinėmis medžiagomis.	medžiagas pagal gaminio funkcionalumą 1.2.2. Derinti spalvas 1.2.3. Derinti faktūras 1.2.4. Derinti priedus ir pagalbines medžiagas su tekstilinėmis	apibūdintos tekstilės medžiagos pagal funkcionalumą. Pateikti spalvinių derinių pratybų pavyzdžiai. Pateikti faktūrų derinių pavyzdžiai. Pateikti suderintų priedų ir pagalbinių medžiagų pavyzdžiai.
	1.3. Dažyti siūlus ir pluoštus	Dažų parinkimas. Siūlų ir pluoštų dažymas.	1.3.1. Žinoti augalinių ir cheminių dažų savybes 1.3.2. Dažyti siūlus ir pluoštus	Išvardytos augalinių ir cheminių dažų rūšys ir dažymo būdai. Nudažyti siūlai ir pluoštai.
2. Dirbinių iš tekstilės medžiagų gamyba	2.1. Komponuoti meninius dirbinius	Lietuvių liaudies tautiniai drabužiai ir buitinė tekstilė. Tradicinių elementų taikymas šių dienų tekstilėje. Pagrindiniai ornamentų elementai, naudojami lietuvių liaudies, kitų tautų tekstilėje. Šių dienų tekstilės tendencijos. Pagrindiniai komponavimo principai. Tekstilės dirbinių komponavimo principai	2.1.1. Išmanyti esminius aukštaičių, dzūkų, žemaičių, klaipėdiškių, kapsų ir zanavykų drabužių audinių raštų bei buitinės tekstilės ypatumus, žinoti kitų tautų tautinių drabužių ypatumus 2.1.2. Atpažinti siuvinėjimo būdus ir išskirti pagrindinius siuvinėjimo ornamentų elementus, aiškinti simbolių prasmes 2.1.3. Komponuoti dirbinių naudojant tradicinius lietuvių liaudies, kitų tautų ornamentų elementus 2.1.4. Komponuoti ornamentus (geometrinės, augalinės juostos komponavimas, ornamento kvadrato ir apskritime komponavimas) 2.1.5. Komponuoti juostas ir	Išvardyti ir apibūdinti skirtingų regionų tautinių drabužių ypatumus, buitinės tekstilės raštų ypatumus, kitų tautų tautinių drabužių ypatumus. Nupiešti regionams būdingi audinių ornamentų elementai, nupieštas tas pats ornamentinis elementas slavų ar Rytų tautų ornamentikai būdingu augalinės stilizacijos

		(drabužiai, buitinė tekstilė, aksesuarai).	<p>gobelenus</p> <p>2.1.6. Komponuoti megztus ir nertus dirbinius</p> <p>2.1.7. Komponuoti siuvinėjamus motyvus</p> <p>2.1.8. Komponuoti piešinių batikai</p> <p>2.1.9. Komponuoti aksesuarų ansamblį</p>	<p>principu.</p> <p>Išvardyti ir nupiešti pagrindiniai siuvinėjimo ornamentų elementai, aprašytos nupiešto ornamento ir elementų prasmės.</p> <p>Sukomponuotas siuvinėjamas dirbinyje panaudojant tradicinius lietuvių liaudies ornamentų elementus.</p> <p>Sukomponuota geometrinė, augalinė juosta, geometrinis ornamentas kvadratu, augalinis ornamentas apskritime.</p> <p>Sukomponuota liaudiška juosta, gobelenas.</p> <p>Sukomponuoti megzti ir nerti dirbiniai.</p> <p>Sukomponuoti siuvinėjami motyvai.</p> <p>Sukomponuotas piešinys batikai (spalvinis sprendimas).</p> <p>Sukomponuotas veltas 2 dalių</p>
--	--	--	---	--

				aksesuarų ansamblis.
2.2. Siūti nesudėtingus dirbinius iš tekstilės	Dirbinio sukirpimas pagal lekalą. Rankiniai siuvimo darbai. Siuvimo įranga. Mašininės siūlės. Siuvinio dalių sujungimas pagal technologinius reikalavimus. Gaminio kokybės tikrinimas, defektų taisymas.	2.2.1. Žinoti detalių sukirpimo būdus ir rengti išklotines	Paašškintas detalių išklotinių parengimas. Tiksliai pagal lekalus iškirptos detalės. Susiūti rankiniai dygsniai. Pagal reikalavimus sutvarkyta darbo vieta. Saugiai atlikti mašinos valdymo, priežiūros darbai. Pagal reikalavimus susiūtos mašininės siūlės. Siuviniai pasiūti pagal technologinę seką. Savikontrolės ir tarpoperacinės kontrolės metu patikrinta gaminių kokybė.	
		2.2.2. Sukirpti dirbinių detales iš pagrindinių ir pagalbinių medžiagų		
		2.2.3. Žinoti dygsnių ir peltakių klasifikaciją, jų taikymą ir atlikti rankinius siuvimo darbus		
		2.2.4. Žinoti siuvimo mašinų sandarą, veikimo principus, mokėti saugiai dirbti ir prižiūrėti mašiną		
		2.2.5. Susiūti detales		
		2.2.6. Siūti siuvinius pagal technologinius reikalavimus, žinoti siuvinių asortimentą ir klasifikaciją		
		2.2.7. Tikrinti ir vertinti siuvinių dalių, gaminių kokybę		
2.3. Austi rankinėmis audimo staklėmis	Audimo priemonės, įrankiai ir įrenginiai. Rankinės audimo staklės, juostoms austi staklytės, rėmeliai. Žaliava. Metmenys ir ataudai. Dvinytiškas pynimas.	2.3.1. Išmanyti audimo priemonių konstrukciją, įrankius, įrenginius, žinoti veikimo ir naudojimo taisykles	Paašškintos veikimo ir naudojimo taisykles. Surinktos ir sureguliuotos rankinės audimo staklės. Paruošta austi	
		2.3.2. Surinkti rankines audimo stakles, suprasti juostų staklyčių, rėmelių veikimą		
		2.3.3. Pažinti tradiciniam ir šiuolaikiniam audimui naudojamas		

		<p>Juostos. Gobelenas. Audimo ydos.</p>	<p>pagrindines žaliavas</p> <p>2.3.4. Parinkti ir ruošti metmenis bei ataudus numatytam gaminiui</p> <p>2.3.5. Žinoti parengiamųjų darbų eiliškumą</p> <p>2.3.6. Austi gaminį dvynytišku pynimu</p> <p>2.3.7. Austi juostas pasirinktu būdu (pintiniu, rinktiniu, kaišytiniu, vytiniu)</p> <p>2.3.8. Pažinti gobeleno audimo technikos būdus</p> <p>2.3.9. Nustatyti audimo ydas</p>	<p>žaliava.</p> <p>Išvardytos metmenų ir ataudų savybės.</p> <p>Išvardyti pagal eiliškumą parengiamieji darbai.</p> <p>Pateiktas dvynytiškai austas gaminys.</p> <p>Išausta juosta pasirinktu būdu.</p> <p>Išaustas mini gobelenas juostiniu audimo principu.</p> <p>Išvardytos ir apibūdintos audimo ydos.</p>
	<p>2.4. Siuvinėti nesudėtingus dirbinius</p>	<p>Siuvinėjimo įrankiai. Žaliava. Piešinio perkėlimas ant audinio. Dygsniai ir siuvinėjimo siūlės. Peltakiai. Grafinis siuvinėjimas. Vienspalvis ir įvairiaspalvis siuvinėjimas. Siuvimo ir siuvinėjimo mašinų galimybės.</p>	<p>2.4.1. Žinoti siuvinėjimo įrankių saugaus naudojimo taisykles</p> <p>2.4.2. Parinkti piešinio didinimo ir mažinimo bei perkėlimo ant audinio būdus</p> <p>2.4.3. Siuvinėti įvairius siuvinėjimo dygsnius ir taikyti juos dirbiniuose</p> <p>2.4.4. Siuvinėti įvairiais peltakiais</p> <p>2.4.5. Taikyti grafinio siuvinėjimo techniką dirbiniui</p> <p>2.4.6. Taikyti vienspalvį ir įvairiaspalvį siuvinėjimą dirbiniams</p> <p>2.4.7. Dirbti siuvinėjimo, siuvimo mašinomis ir žinoti jų galimybes</p>	<p>Apibūdintos siuvinėjimo įrankių naudojimo taisyklės.</p> <p>Išvardyti piešinio didinimo ir mažinimo bei perkėlimo ant audinio būdai.</p> <p>Padidintas piešinys perkeltas ant audinio.</p> <p>Įvairių siuvinėjimo dygsnių kompozicijos.</p> <p>Pagamintas dirbinys, kuriame panaudoti įvairūs siuvinėjimo dygsniai.</p>

				<p>Pagamintas dirbinys su peltakiais.</p> <p>Pagamintas grafinio siuvinėjimo dirbinys.</p> <p>Pagaminti vienspalvio ir įvairiaspalvio siuvinėjimo dirbiniai.</p> <p>Pateiktas siuvinėjimo mašina pavyzdys.</p>
2.5. Megzti virbalais ir vašeliu	<p>Mezgimo ir nėrimo įrankiai ir žaliava.</p> <p>Mezgimo ir nėrimo būdai: plokščias, apvalusis.</p> <p>Mezgimo ir nėrimo raštai.</p> <p>Siaurinimas, platinimas, siūlės, kraštai, iškirptės, apvadai.</p> <p>Mezgimas ir nėrimas pagal schemą.</p> <p>Kutai, virvelės, bumburai, spurgai.</p>	2.5.1. Parinkti mezgimo ir nėrimo įrankius pagal žaliavą	<p>Tinkamai parinktas virbalų ar vašelio numeris.</p> <p>Apibūdinti plokščio ir apvalaus mezgimo bei nėrimo būdai.</p> <p>Numegzti ar nunerti pavyzdžiai pagrindiniais pynimais pagal pateiktą schemą su siaurinimo ir platinimo elementais.</p> <p>Parinkta ir paaiškinta megztų gaminių apdaila.</p> <p>Numegztas arba nunertas dirbinys.</p>	
		2.5.2. Žinoti mezgimo būdus, mezginių asortimentą		
		2.5.3. Sudaryti ir skaityti raštų schemas		
		2.5.4. Megzti ir aiškinti pagrindinius mezgimo ir nėrimo pynimus		
		2.5.5. Megzti įvairios konfiguracijos (tiek plokštuminės, tiek erdvinės) gaminius		
		2.5.6. Atlikti mezginių apdailą, naudoti puošybos elementus		
2.6. Gaminti tekstilės dirbinius rišimo būdu (pinikai)	<p>Pinikų rišimo įrankiai, žaliava.</p> <p>Virvelių apmetimas.</p>	2.6.1. Žinoti saugaus darbo taisykles	<p>Paaiškinta atskirų mazgų rišimo technika ir surišti</p>	
		2.6.2. Gaminti dirbinį rišimo technika		

		Mazgai. Skritulio rišimas.	2.6.3. Rišti mazgus 2.6.4. Rišti raštus ir žinoti jų pritaikymą	mazgų pavyzdžiai. Surišti raštų pavyzdžiai. Dirbiniai, atlikti rišimo būdu.
	2.7. Velti nesudėtingus dirbinius	Vėlimo įrankiai, žaliava, vėlimo priemonės. Vėlimas muilu ir vandeniui. Vėlimas adata.	2.7.1. Žinoti vilnos rūšis ir savybes 2.7.2. Suvokti procesus, vykstančius vėlimo metu 2.7.3. Velti plokštumines ir apimtinės formas bei taikyti jas dirbiniuose 2.7.4. Velti ant audinio	Išvardytos vilnos rūšys ir savybės. Apibūdinti procesai, vykstantys vėlimo metu. Pateikti vėlinių pavyzdžiai. Nuveltas dirbinys ant audinio.
	2.8. Dažyti audinius batikos technika	Natūralių audinių dažymas natūraliais ir cheminiais dažais. Batikos įrankiai, žaliava, technika. Tapybos ant audinio technikos.	2.8.1. Žinoti natūralių audinių dažymo natūraliais ir cheminiais dažais ypatumus 2.8.2. Dažyti audinį batikos technika 2.8.3. Tapyti ant audinio įvairiomis technikomis	Išvardyti natūralių audinių dažymo būdai (natūraliais ir cheminiais dažais). Batikos technika pagamintas dekoratyvinis dirbinys. Pateiktas tapybos ant audinio pavyzdys.
3. Dailiųjų tekstilės dirbinių teikimas klientams	3.1. Ruošti dirbinius parduoti	Tekstilės apdailos stadijos, tikslai. Darbo baigimas.	3.1.1. Džiovinti, stabilizuoti, lyginti, šiaušti tekstilės medžiagas 3.1.2. Įvaldyti tekstilės baigiamosios apdailos darbus 3.1.3. Dailiai baigti specialiosios paskirties tekstilės gaminius 3.1.4. Šalinti defektus	Teisingai parinkta gaminio apdailos technologija. Dailiai sutvarkyti gaminio kraštai. Tvarkingai, estetiškai ir originaliai įrėmintas gobelenas.
	3.2. Eksponuoti dirbinius	Peržiūros ekspozicija.	3.2.1. Teikti dirbinius peržiūrai	

		<p>Parodų ekspozicijos: teminė, autorinė. Mugės.</p>	<p>3.2.2. Žinoti dirbinių pateikimo teminei, autorinei parodai specifiką</p> <p>3.2.3. Parinkti ir demonstruoti dirbinius mugėje</p>	<p>Parengtas peržiūrai dirbiny.</p> <p>Išvardyti reikalavimai teminės, autorinės parodos ekspozicijai.</p> <p>Kūrybinis projektas: parduotas mugėje dirbiny.</p>
<p>3.3. Apskaičiuoti dirbinio vertę ir savikainą</p>		<p>Darbo sutartis. Darbo apskaita. Darbo užmokestis.</p>	<p>3.3.1. Žinoti pagrindinius darbo įstatymus</p> <p>3.3.2. Žinoti svarbiausias ekonomikos sąvokas ir dėsnius</p> <p>3.3.3. Suprasti pagrindinius įmonės veiklos principus ir funkcijas</p> <p>3.3.4. Apskaičiuoti darbo užmokestį, dirbinio vertę ir savikainą</p>	<p>Įvardyti pagrindiniai darbo įstatymai, svarbiausios ekonomikos sąvokos ir dėsniai, pagrindiniai įmonės veiklos principai ir funkcijos.</p> <p>Nurodyti galimi atlyginimo už darbą būdai ir formos.</p> <p>Darbo apskaita atlikta pagal pagrindinius darbo pasidalijimo ir apskaitos principus.</p>